

Museu Agustí

EL CARRER

PERIÒDIC CATALÀ D'ESQUERRA

Portantveu del Centre d'Esquerra - Estat Català

14 abril 1931: Queda proclamada la II República Catalana.
17 abril 1931: Queda enterrada la II República Catalana.
Tot per la concòrdia, i, endavant!

Redacció i Administració:
Rambla Macià, 40

15 cèntims

Any 3

Vilanova i Geltrú, 1 abril 1932

Núm. 19

Dels articles publicats amb o sense signatura en són responsables els seus autors

CRÓNICA QUINZENAL

Tractes de favor, encara?

Temps era temps, quan encara hi havia aquella monarquia de clergues i militars, Catalunya disfrutava de determinats tractes de favor que, naturalment, no era aplicat a cap altra «regió».

A l'adveniment de la República, els que verament sentíem tots aquells problemes que amb justícia afecten a Catalunya, pensàvem i creïem fermament que s'haurien acabat per sempre més. Dissortadament no ha calgut que passes gaire temps perquè el corc centralista tornés a aparèixer amb la mateixa força d'abans. D'un temps cap a aquesta part s'han celebrat actes públics de totes classes i en ells s'hi ha dibuixat tota la gama que els enemics del règim han abocat. Han parlat els carlins blasmant de la República i els seus homes, i res; deia la premsa que s'exhibiren banderes monàrquiques (encara que després es digui que no), i res. Han parlat els senglars i també han abocat pel broc gros i tampoc res. Tots aquests, què hi fa que malparlin i insultin pels descosits quedant fora de la llei si ho fan cervantinament?

Ha calgut, però, que fossin els que volen una Catalunya gran i esplendorosa, que fos el ròssec del catalanisme qui volgués parlar, perquè aquelles suspensions governatives tornessin a renèixer. I amb això no s'hi val. Som en una època de llibertat i si n'hi ha pels cavernícoles i senglars ha d'haver-n'hi pels que estimem Catalunya, que Catalunya és major d'edat i vol fer sentir la seva veu, i serà anar contra la Constitució del 1931 el distingir a Catalunya i tot ço que l'afecti, amb aquells tractes de favor que tant ens prodigà aquella monarquia de clergues i militars.

«Elogi dels metges i de la medicina»

UN VOLUM DE JAUME AGUADER
COL·LECCIÓ MIQUEL SERVET

Tot l'humanisme, tota la pietat, tot l'amor al proïsme que, junt amb un treball constant i esperit de sacrifici com pocs, cal per a l'exercici de la medicina, ha estat reivindicat en l'obra del Dr. Aguader, recentment apareguda, baix el títol que encapsala aquestes ratlles.

Llegint les planes en les quals es descriu les dolors de l'humanitat passada i la lluita persistent, amarada de fe i d'optimisme, del metge, cercant com domenyar-les per a fer la vida dolça i agradable, la figura del metge va agegantint-se i auriolant-se. És tot un poema de dolor i d'amor el que es va descapdellant per les pàgines d'aquest llibre. Aquelles epidèmies esfereïdores que cor-glassaven als antics i les que en temps modern encara flagel·len dolorosament la raça... els prejudicis, l'horror, el fatalisme i fins la crueltat de les èpoques passades envers els malalts... la desaparició de pobles sencers i l'enlletgiment i embrutiment dels individus que escapaven a la mort en tongades epidèmiques..., tot apareix a la vista, resseguint les pàgines de l'obra de mestre Aguader. I al costat d'aquests quadres d'horror i de misèria, de dolors i de desesperació, hi veiem la figura noble del metge, lluitant amb els prejudicis i els fanatismes dels temps i sacrificant la seva vida en l'estudi, en el treball pacient, en la lluita contra el mal, barrejant-se amb ell, portant el remei o el mot de consol al dissortat, caient moltes vegades víctima del seu altruisme i del seu amor a l'humanitat condolguda.

I tantmateix, la societat sembla haver-se recreat tot temps en correspondre a tanta noblesa i desinterès, amb el ridícul o el menyspreu. Les

dues professions més esquerpes, que són precisament les que més han treballat per a endolcir la vida i fer-la bella i agradable, les de metge i de mestre, han estat les més malpagades per la societat. Uns i altres, mestres i metges, s'han basquejat per a combatre la ignorància de les edats pretèrites i fer de l'home el vertader senyor de la creació. Els uns posant el seu saber a l'abast de l'individu més negat, per a fer-lo home culte i sociable i fer-li estimar i admirar les belleses de la creació i el goig de les intel·ligències despertes. Els altres vetllant per la salut i la integritat fisiològica de l'espècie, predicant regles preventives dels mals, ensenyant els perills dels vicis i desordres, reduint les epidèmies, retornant la bellesa al cos flagel·lat i fent estimable la vida. I uns i altres, metges i mestres, han estat objecte d'escarni, de menyspreu, d'ironies i de desagraïments. I no sols en temps antics, no. Encara ara, pobles d'aparença civilitzats, consideren a mestre i metge com a poqueta cosa. Encara cacics i analfabets pretenen junyir-los al carro desballestat de llurs envejetes i partidismes... Encara ara hi ha qui no coneixent la missió augusta dels metges i dels mestres, volen barrejar-los en llur baixa política, lligar-los a un partit — el seu, és clar! — i si no ho aconsegueixen, intenten allunyar-los o anorrear-los.

L'*Elogi dels metges i de la medicina* és una obra de consol pels metges, per quant en ella es reivindica llur personalitat altruista, humaníssima, de veritable apostolat i sacrifici. I per a les persones amants de la cultura, d'esperit obert i modern, l'obra que comentem els donarà nous alès i els farà encara més comprensius i cultes.

L'*Elogi dels metges i de la medicina* hauria d'ésser declarada de text en les escoles primàries i comentada degudament pel mestre, germà de sacrifici del metge. Ensenyaria i educaria. En lloc de les carrincloneries insulses escrites cinquanta anys enrera que encara es llegeixen en les escoles públiques, obres completament desplaçades i fins contradient-se amb la realitat científica actual, la lectura de l'obra del doctor Aguader, ensenyaria als petits en el respecte al professional que no dubta en posar llur vida en perill per a guarir el mal dels altres. Els ensenyaria els treballs que es fan i els que s'han fet per part dels metges, per acabar amb les epidèmies i malties que flagel·laven la humanitat, matant, deformant o enlletgint la raça. Els faria viure el camí recorregut cap a l'allargament de la vida humana i cap al goig d'aquesta vida, pletòrics de salut i de bellesa. I aquestes ensenyances, crearien un estímul i un respecte, una consideració i un agraïment per als capdavanter de la medicina i per l'exèrcit humil, resignat i valerós dels metges.

Felicitem a l'amic Aguader pel seu treball de reivindicació mèdica i de cultura ciutadana. I fem vots per a que la seva darrera obra la trobem aviat entre mans dels pares, dels mestres i dels infants, fent-los-hi de devocionari pràctic.

R. J.

L'Estatut i el separatisme

Dintre de pocs dies començarà al Congrés de diputats, la discussió de l'Estatut que el poble català aprovà en un sol vot, i diem en un sol vot, perquè així entenem que és la voluntat del poble català; en un SI sec i ferm com la voluntat que sentim els catalans; en un SI que el ciutadà hi posà tota la força emotiva per expressar l'anhel que té de llibertat.

En aquest Estatut que nosaltres acceptem, l'acceptem no com una fita, sinó com un graó, com un compàs d'espera, per a la conquesta total de les nostres llibertats.

Aquesta és la nostra fita, aquest és l'ideal a que aspirem tots els que sentim aquella Catalunya lliure que sense trabes de cap mena, es llenci,

amb les demés nacions, les seves germanes, pels camins de la igualtat dels homes.

Volem viure dintre una Catalunya on els obrers tinguin les màximes garanties de treball i estudi, on la Raó i la Justícia no siguin atropellades... Diuen que no hi podem viure, que posem fronteres.

Es posar fronteres volguer tractar amb els demés pobles ibèrics de tu a tu, com a germans, a adreçar-nos al món en nom d'una raça que reneix, més forta que mai i que vol enlairar-se al nivell que li pertany? Es que pels sentiments humans hi ha fronteres? Es que ens volem tancar a casa nostra sense sentir els dolors i neguits dels demés pobles del món?

* * *

No és la llibertat l'ideal més bell a que aspira l'home? Es que les nacionalitats que recobraren la llibertat durant la guerra i en la post-guerra han tornat a ajuntar-se a llurs dominadors? No!

Ens trobem en el cas d'Irlanda, del poble que preferí viure en plena misèria al costat de les seves lleis, que no doblegar-se a una nació que li proporcionava totes les comoditats envejables, a canvi de l'esclavitud.

El nostre separatisme és aquest: volem la llibertat. Aquest és el nostre ideal, i els pobles en què hi batega un ideal, que senten una aspiració justa i humana, hom ha de mirar-los en tots els aspectes, tota la retòrica, els tòpics, la vaguetat dels que miren més llur benestar al comú, està en raó inversa al grau d'enlairament de llurs aspiracions.

Per això treballem, per això lluitem per la consecució del nostre ideal, i dia vindrà que ho aconseguirem; no hi ha cap poble al món ni més valent ni més covard que un altre; la valentia com l'admiració, en les col·lectivitats, depèn del grau d'intensitat o fanatisme de l'ideal que senten.

I tenim el deure d'alimentar el foc sagrat de l'ideal. Cal recomenar als que per deixament o vergonya no hagin llegit ni a fragments la Història de Catalunya, que la llegeixin i veuran que ells només tenen una única mare, una única terra, una única pàtria: Catalunya.

I llavors veurem com el nostre poble, en coneixement de llur història, comprendrà que si se'ns diu espanyols és per dret de conquesta i que, amb Estatut o sense Estatut, tenim que ésser separatistes fins aconseguir la completa restauració de les nostres llibertats. I en dir-nos separatistes, no volem dir-nos separats dels germans obrers, no. Volem dir-nos separats de l'Estat Espanyol. Tractar del nostre separatisme és tractar un cas de consciència.

Sabem que ningú ens pot rebatre que Catalunya és nació perfectament definida; la història, geografia, costums i totes aquelles característiques racials ho acrediten, i cap home, per més que es digui Royo, Unamuno o Maura, ens pot negar el dret d'ésser lliures, de disposar del nostre, perquè precisament és nostre i de ningú més.

Així, doncs, si Catalunya és nació, els catalans no podem acceptar altra nacionalitat que la catalana i el negar-ho és tant com negar la mare, i no hi ha cap home de cor que la negui la mare.

No hi ha dubte que no tindria d'existir aquesta animadversió que hi ha entre Catalunya i Espanya, que tindria d'acabar-se, si més no, com a desig humà; però els que volem i sentim la llibertat dels pobles, sabem que pot haver-hi concòrdia i harmonia... guardant les distàncies.

I com pot existir això? Nosaltres creiem tenir el remei per guarir el malalt, i aquest remei és la separació.

Tenim exemples a la vista que no ens poden enganyar. Mirem Portugal i Espanya. Mirem Cuba i Espanya. Abans no es podien veure. Semblaven gat i gos. Avui carn i ungla.

Proeses del separatisme.

L'Estatut si convé el defensarem fins allà on calgui, però nosaltres no podem deixar de lluitar fins que la III República Catalana sigui una realitat.

JOAN DE VILANOVA

SISTEMA CADUC

Es del tot evident, que la causa principal de la forta crisi que estem travessant, és la gran desorganització econòmica que comporta el sistema capitalista, sistema d'odis, d'egoismes personals i causa de totes les guerres modernes, el qual està portant la humanitat pel camí de la ruïna, tant pel sentit moral com material.

El sistema econòmic imperant està ple de contradiccions; una de les més enormes és la de què com més perfecta és la organització dintre de les fàbriques, més gran és la desorganització social. La organització dintre de les fàbriques i tallers nomenada racionalisme, la qual va encaminada a obtenir el màxim de rendiment amb el mínim esforç, sembla que hauria de repercutir en un gran benefici pel treballador,

permetent-li treballar unes hores de menys, les que podria dedicar a instrucció i esplai espiritual que també hi té dret. Doncs bé, aquest progrés tècnic, que semblava destinat a portar una gran millora, a conseqüència de la organització actual, s'ha convertit en un arma contra el treballador, en un dels factors més importants del greu problema mundial de l'atur forçós, el qual, en combinació amb altres, com són: repercussions dels deutes de guerra i de les reparacions sobre l'activitat econòmica internacional, la treva imposada als mercats per l'elevació de les tarifes duaneres, etc., i també per un factor cíclic, que és conseqüència de tots els anteriorment citats, han donat com a producte aquests trenta milions d'obres parats que, junt amb llurs famílies, es troben en la impossibilitat de satisfer les necessitats més immediates. I no es vulgui veure el problema de l'atur forçós com un mal completament aïllat, al que amb l'aplicació de remeis localitzats i draps calents pugui arribar a extingir-se, sinó que el problema de l'atur no és més que un símptoma, i per tant, per a poguer-lo extingir d'una manera definitiva, cal atacar la causa del mal.

Traduim el següent paragraf d'un estudi publicat recentment per la R. I. del T., i en el qual l'autor suggereix la conveniència d'establir un conveni internacional per a la realització d'un gran programa d'obres públiques:

«Lo mateix que l'atur fa que disminueixi el nivell de preus i dels salaris i condueix a una valoració dels crèdits, la col·locació de la mà d'obra produeix la tendència contrària; en el primer cas, el procés econòmic es retarda; en el segon, s'accelera. Lo mateix que l'atur engendra l'atur, la col·locació de la mà d'obra multiplica les possibilitats d'empleu.»

L'atur fa que disminueixi el nivell de preus i dels salaris, per la minva de poder adquisitiu d'una part del món consumidor i per l'excessiva oferta de mà d'obra respectivament, i condueix a una valoració dels crèdits pel motiu de què al baixar el nivell dels salaris, el valor real del diner augmenta, i com que els crèdits estan valorats pel nominal de la moneda, això fa que també augmentin de valor, i tenint en compte que l'economia es basa actualment en el crèdit, aquest procés d'inflació accentua encara més la paralització industrial. Tot çò dit demostra també la versemblança del procés contrari. Ara bé, amb la col·locació de la mà d'obra pot lograr-se a tot estirar un alivi passatger, quin alivi durarà mentres duri l'aplicació del remei, però tan bon punt deixi d'aplicar-se aquest, el símptoma tornarà a manifestar-se i anirà augmentant d'una manera progressiva pel motiu de quedar subsistent la causa; per això, és en el sentit de fer desaparèixer aquesta, en el que han d'anar encaminats tots els

nostres esforços. Simultàneament però, i amb certa preferència, és també convenient anar a l'estructuració d'una manera progressiva i ferma enfront del règim econòmic actual ja caduc, d'un sistema netament socialista, a l'efecte de què quan aquell, degut a les seves profundes esquerdes ja existents, acabi de desmoronar-se, estigui ja la humanitat preparada per a poder-lo substituir.

La manca de control en l'economia, que és característica de l'individualisme capitalista i que comporta la gran desorganització existent, ha d'ésser superada per un sistema econòmic en el qual no existeixi l'interès privat del productor, sinó que la finalitat de la producció no sigui altra que la de satisfer les necessitats del consum, produint tan sols el que sigui necessari i en el qual sigui suprimit també l'intermediari, vertader paràssit, quina funció dins la societat no és altra que la d'encarir la vida del consumidor.

Aquesta ha d'ésser la base de la societat futura, perquè en ella s'hi respirin els aires de llibertat, justícia i amor que tots desitgem i que ara n'estem privats.

EPICURI

Mentre esperem

Els amics de EL CARRER em permetran que, per correspondre a la seva amable invitació, em permeti d'exposar sobre la qüestió catalana, un punt de vista personal.

Davant l'aprovació de l'Estatut, la discussió del qual a les Constituents sembla imminent, la perplexitat en els rengles catalanistes és gran. Hom es pregunta: Aprovaran les Corts el text refrendat pel poble català? Si de cas, el mutilaran molt? En cas de rebuig o de mutilació excessiva, quina serà l'actitud a prendre?

Fent vaticinis, els comentadors es parteixen en dos grups: els que creuen que Espanya conserva el mateix esperit amb la República que sota la Monarquia, i els que creuen que d'ençà de l'adveniment del nou règim tot ha canviat. En el primer coincideixen la Lliga i «Nosaltres sols»; en el segon, l'Esquerra (almenys els seus diaris), Acció Catalana i altres partits formats de poc. Cal dir que tots s'equivoquen? Ni la República és cap fet miraculós, ni el nou règim és tan mesquí com l'anterior.

Hi ha, és evident, amplis sectors espanyols completament hòstils, ara com abans, al nostre fet nacional. Per un cantó la massa de poble, que la podríem representar per una regió: Castella la Vella. Es l'esperit imperialista i incomprensiu que ha influit sempre en un anti-liberal. El mateix esperit que anima, els extrems es toquen, el sector de la intel·lectualitat castellana que s'agrupa al voltant d'Ortega i Gasset. Orte-

ga, filòsof cent per cent i polític sota zero, concepció d'una manera de laboratori el problema de les nacionalitats ibèriques. Ell donaria (vegi's el seu llibre «La redención de las provincias») a cada «regió» el mateix grau de descentralització, donant l'Estat major ajut a Extremadura, per exemple, que no pas a Catalunya, perquè, segons ell, allà els convé animar-los d'un cert esperit particularista, mentre que nosaltres ja en tenim prou (i massa?).

Notem que l'esperit imperialista d'Ortega es delata al parlar de descentralització. I no és pas això el que volem nosaltres. Descentralització en pot voler Extremadura, regió integrant de la nació castellana. Per contra, la nació catalana el que vol és la centralització de tots els seus afers nacionals. I aquí està l'error dels intel·lectuals castellans i del poble de Burgos: de confondre la nació catalana (qué és tant com nació castellana) amb la regió extremenya, i tallar-les totes pel mateix patró.

Per tant, dèiem, aquests amplis sectors del centre de la Península, són, ara com abans, igualment refractaris a les nostres aspiracions.

En les altures, però, l'ambient ha canviat. Vet aquí Alcalà Zamora, Azaña, De los Ríos. S'havia donat mai, sota els Borbons, el cas d'un governant que, en el poder complís les prometes que havia fet quan era a l'oposició? I amb quina lleialtat han complert aquests homes la seva paraula!

La revolució del 14 d'abril es feu sota el signe de la Revolució Francesa. I és sabut que els Jacobins, que foren els veritables autors del moviment, eren terriblement centralistes, contra els federals girondins. I Napoleó, que es vantava de recollir les essències revolucionàries, fou centralista i imperialista. El 14 d'abril de 1931 representa, doncs, en aquest punt, un progrés respecte el 14 de juliol de 1789.

Hi ha possibilitats d'entesa amb Madrid. En cas, però, que l'Estatut fos rebutjat o mutilat extraordinàriament, què faria el poble català?

Rebutgem, per ara, els pessimismes. Diguem només, que tot alçament sepa-

ratista sense Francesc Macià, fora una follia aventura. Que el President sap que el federalisme és el mitjà ideal de les relacions entre els pobles, i que mentre no sigui impossible arribar per via diplomàtica a la Federació de Repúbliques Ibèriques, no cal llençar-se a la solució desesperada que és la guerra separatista. Que el separatisme crea la pitjor plaga que pot tenir un poble: els almogàvers, desconexors per un cantó, d'En Fabra, i per l'altre, de les realitats socials.

Per això cal confiar amb el President i esperar la seva veu.

RAMON PLANES

Per una Cooperativa de fluid elèctric

Tinguèrem ocasió d'escoltar el nostre company Pere Artigas, en una conferència íntima que donà al nostre Centre sobre la creació a Vilanova d'una Cooperativa de fluid elèctric. Encara que de lo molt que digué el senyor Artigas no poguem donar-ne una nota taquígrafa, procurarem fer-ne un extracte en tot lo que creiem més interessant i que la nostra atenció d'oient que escolta un amic ens hagi fet fixar.

En principi feu una exposició de com es portà a cap la idea de realització de la Cooperativa. Un dels factors més importants i que tingueren més influència per decidir als vilanovins a fabricar-se el fluid elèctric fou l'abús constant que la companyia d'electricitat «Riegos y Fuerza del Ebro» ens té sotmesos en molts aspectes diferents, un d'ells, podríem dir el primordial, és el preu tan elevat que fa pagar del consum d'electricitat i a més el lloguer de comptadors, el canvi de verificacions, les noves inscripcions i una pila d'anormalitats que existeixen.

Digué l'orador, després d'exposar ben detalladament la part tècnica i el desenvolupament que tindrà la Cooperativa, que els vilanovins havien d'adquirir un compromís d'intre aquesta Cooperació Vilanovina perquè era ja previst que un cop estiguin tots els tre-

balls compostos, la Companyia actual esmentada reaccionarà, fent una baixa de preu del fluid, per aparèixer davant del poble en condicions favorables per no perdre els seus abonats, però que després d'haver obtingut el fracàs de la Cooperativa — si pogués obtenir-lo — tornaria a les mateixes formes d'abans o fixant encara un preu més elevat per rescabalar-se de tot lo deixat de guanyar durant el temps que duraria la competència, i és precisament per aquesta raó expressa que tots els vilanovins deuriem d'apioar fermament la creació d'aquesta Cooperativa de fluid elèctric, aportant-hi tot l'entusiasme i mantenint en ferma convicció el compromís d'aguantar adictes aquesta obra vilanovina que tota la vida haurà de valguer l'elogi dels vilanovins per tractar-se d'un assumpte d'interès general i que dota a la població d'una indústria pròpia, com a senyal del progrés, quedant situada la nostra vila al costat dels pobles neguitosos i constructius.

Volgué fer remarcar que cap vilanoví no volgués veure en aquesta obra una campanya de tendència política, doncs tractant-se d'un assumpte general s'havia anat a demanar la cooperació de tots els elements de diferents tendències i per aquest fi tothom treballarà en una obra de conjunt de cara a Vilanova.

A continuació parlà el senyor Joan Roig, el qual feu una exposició de caràcter financer, al que hi sapigué donar un aspecte molt democràtic i en llurs qualitats d'orador fàcilment donà a comprendre als assistents la necessitat de la creació de la Cooperativa per tractar-se d'una obra d'interès col·lectiu i que cap vilanoví devia de passar davant d'ella indiferentment; a continuació oferí el seu apoi incondicional a l'obra empresa.

En ésser acabat l'acte els dos oradors foren molts felicitats per tots els que havíem tingut el plaer d'escoltar-los.

Sabem també que aquestes converses-conferències, per la mateixa finalitat, aniran donant-se en totes les societats de Vilanova.

ANTONI RAMON

CASA SERRA

Grans
Novetats
en Articles
d'Home

Progrés, 28 - Vilanova i Geltrú

Sucursal a Sitges:
Cap de la Vila

A Sitges els catòlics menteixen

A les forces reaccionàries, sempre tan ben unides, encara que es diguin catòliques per conveniència, no els sap gens de greu mentir, perquè de catòlics no en són sinó per a poder medrar. Jo, com a regidor de Sitges, per l'únic sector verdaderament republicà i català, per la classe obrera; jo, republicà d'abans del 14 d'abril i que vaig tenir l'honor de formar part de tots els Comitès Revolucionaris que hi ha hagut a Sitges, tinc el deure i sé complir-lo de vetllar contra les forces reaccionàries que sota la capa d'un cristianisme volen enfonsar la República i tornar a aquell règim que anava tan bé als cavernícoles.

Es per això, que quan els catòlics anaren a demanar autorització a l'Alcaldia per a sortir la processó i aquest els digué que per ell sí, però que consultaria al Governador i aquest autoritzà la processó, vaig fer avinent en sessió municipal, que jo dissentia del parer de l'Alcalde i del Governador per quant en una processó anterior s'havia provocat als elements no catòlics i després havien realitzat una processó sense permís, cosa que motivà la protesta dels elements de més clara significació repu-

ROCALLA, S. A.

Rambla Estudis, 14, i Canuda, 2 - BARCELONA

Materials per a teulades, celrasos, revestiments, embans, etc.; Canals amb unió especial, tubs per a conducció d'aigües, dipòsits de 60 a 2000 litres amb les tapes corresponents, dipòsits per a waters, voltes per a construcció de sostres, materials de ciment i amiant comprimit, planxes acanalades.

Agència i dipòsit
a Vilanova i Geltrú:

Cristòfol Bernadó

Rambla Francesc Macià, 122

Despatx: Rambla Ventosa, 19

blicana i per la qual no se'ls imposà cap mena de sanció.

Ultimament el Governador denegà el permís i saben bé els reaccionaris que en aquesta decisió del Governador jo no hi he influït per a res; que és per causes que el Governador exposà a ells mateixos, però com que al Governador no podien fer-li dany m'han calumniat a mi; m'han provocat públicament i han mentit descaradament, cosa que si tinguessin quelcom de catòlics, els hi cauria la cara de vergonya, però no en tenen res de cristians, són reaccionaris que el diumenge de Rams posaren a les palmes dels seus fills la bandera barrada doblegada, a fi de que semblés la monàrquica, la d'aquell Borbó que ells adoren fent befa de la nostra ensenya.

Jo no puc creure en els catòlics que a la nit del diumenge de Rams eren a primera fila a veure un vodevil indecent. Menteixen quan es diuen catòlics i menteixen sempre per norma, per hàbit, perquè mai han fet res més que mentir.

PERE CURTIADA

Anís
Penedès

Anton Gallemí

Vilafranca del Penedès

El nostre camí

Ara, més que mai, convé refermar una volta més que som separatistes; separatistes d'aquest poble que diu que no vol res de la monarquia i en canvi sap ésser un digne hereu en tot allò que serveix per esclavitzar els altres pobles i els homes d'aquests.

Davant dels representants de la República de Hispània no sabem trobar cap diferència amb els fracassats borbones; si aquests quan es tractava d'una reivindicació, d'una petita millora pels catalans, sabien desplaçar tota l'habilitat de polítics trampistes, no menys hem hagut de suportar, amb vergonya per al nostre poble, els mateixos procediments emprats pels homes dits republicans en quant es tracta de Catalunya, fins en tal punt que el ministre català (perquè va néixer a la província de Tarragona), Marcel·lí Domingo, va comunicar a les vibracions de l'aire que *la República havia espanyolitzat a Catalunya*; davant d'aquesta afirmació, tot català que sap una mica de les nostres coses n'ha de protestar, no tan sols com a cata-

lans, si que també com a homes, que sentim la frisança de la pau internacional; no podrà regnar la pau en el món si abans no s'han acceptat les llibertats de tots els pobles que l'integren; les races i les costums d'aquests són filles de la naturalesa (creada per un ésser superior a nosaltres) i aquestes costums i aquestes races no es fan desaparèixer; mentre hi hagi una fulla que tremoli en el brancatge d'un arbre que serveixi per a demostrar als fills de la terra que la naturalesa encara és pròdiga per a ells, no morirà mai cap raça. Es completament inútil tot quant facin els esclavitzadors veïns i els renegats catalans, la força d'un poble no s'atura amb enganys, i encara que els diputats que ens representent a les Corts de Madrid facin l'orb, el sord i el mut tots els dies menys l'últim de cada mes, hem de pensar que només són uns cinquanta i que també sabrem despreciar-los; ara em ve a la ment uns mots de l'escriptor Martínez Sierra, en una de les conferències que va donar a Barcelona l'any passat: «els catalans culpen els homes de Madrid que no fan cas de Catalunya, i jo crec que és tot el contrari, són els vostres representants que quan són a Madrid no es recorden de Catalunya»; evidentment, les paraules de Marcel·lí Domingo, la quixotada del *famoso* Lerroux al Palau de la Generalitat, la bravesa de Maura, la manca de memòria de Besteiro i Azaña en les declaracions del programa parlamentari i altres tants cassos que no pot suportar un simple ciutadà sense sentir-se fortament amargat, i en canvi saben aguantar-los els nostres representants en nom de què? I en nom de qui? Té raó Marcel·lí Domingo? Té raó Martínez Sierra? El que sí podem dir que els homes que saben seure en un escó del Congrés sense caure-els-hi la dignitat de catalans, no provin mai d'excitar el poble perquè surti al carrer a defensar l'Estatut; una gota de sang vesada en defensa d'aquest serà prou per prendre'ns la Independència. L'Estatut no té perquè defensar-se, es fet en un pacte d'honor dit de Sant Sebastià; van refermar-lo els ministres el dia 17 d'abril, davant la moixiganga manifestada de la política que avui domina; va votar-lo tot un poble, per lo tant només hi han dos camins: o donar l'Estatut sense regateix o proclamar i defensar la República Catalana.

L'Estatut nosaltres només el podem acceptar com a mínim. La nostra obra és i serà fins a solidificar-la, la revolució començada a Prats de Molló.

Les armes ens varen donar l'esclavitud, han d'ésser les mateixes armes que ens han de donar la llibertat.

No ens faci por la presó, ni els tribunals espanyols, a la fi són homes com nosaltres; ells manaran mentre hi hagi qui els obeeixi; recordem amb freqüència els catalans que sucumbiren en defensa de Catalunya donant-li tota la glòria que avui nosaltres volem retornar-li; recordem En Bach de Roda quan dalt del cadafalc deia: «no em mateu per ésser traïdor — ni tampoc per ésser

cap lladre — sinó perquè he volgut dir — que visca sempre ma Pàtria».

Ara, més que mai, tenim d'engroïxir les fileres de l'exèrcit català; tenim present que vàrem perdre les nostres llibertats en un setge de tretze mesos a la ciutat de Barcelona, i que a la lluita feriren i mataren els representants de Catalunya; aquesta és la demostració de la manera que sucumbiren; aquesta és la demostració de la manera que tenim de reconquerir-la; preparem-nos i unim-nos tot recordant el cant del poeta:

Catalunya primer morta,
que junyida per ningú,
seràs lliure, perquè ets forta,
seràs forta perquè ets tu.

JOSEP O. D'AGRAMUNT

El punt neuràlgic de la política espanyola: Catalunya!

En les inacabades pàgines de la Història d'Espanya, de des dels alhors de la reconquesta i passant per l'Edat Mitja fins als nostres dies, en la major part dels fets i de les accions que en ella s'hi esmenten, s'hi veu d'una manera marcada i sobressortint per sobre de les demés, les gestes i les accions que per mitjà dels seus homes Catalunya ha portat a cap.

D'entre el conglomerat de races que formen les col·lectivitats de la península ibèrica, la més ferma, la més racial, la més activa i la més enèrgica pels seus fets i per les seves accions durant els segles de la seva llibertat i també de la seva esclavitud, és i ha estat Catalunya.

Abocada al balcó del Mediterrà, que és el mirador d'Europa, i sentint en el seu rostre l'embat dels aires renovadors de més enllà de les fronteres i assistint d'espectadors a totes les commocions que s'han succeït en altres pobles i en altres terres, l'ànima i el caràcter de Catalunya s'han format d'una manera especial i han sigut sempre ben diferents de les demés regions d'Espanya.

Amb el cor encès pel sagrat foc de l'ideal i l'ànima trempada per l'amor a lo seu, Catalunya i el nostre poble han sigut sempre una nació que ha estat rebel en tota l'extensió de la paraula.

Jamai, en el transcurs dels segles, s'ha volgut doblegar al jou de cap mena ni mai ha volgut ésser vassall de ningú. La seva història tèrbola i agitada bé ens en conta de gestes de guerra i de lluita, ja que cada full i cada pàgina és una gesta de lluita, de rebel·lió i de protesta contra els tirans i els invasors.

Fins quan vençuda pels Borbons i avassallada per reis despòtics, maltractada i perseguida pels homes dels governs de Madrid, i ultratjada i insultada per la baba verinosa dels enemics de l'altra banda de l'Ebre, no ha deixat mai d'arredrar-se per res ni davant de res mantenint sempre viva la seva protesta i latent el seu esperit de rebel·lió.

I per això, Catalunya i el seu poble, que malgrat la posició geogràfica està arreconat en un recó de la península a l'altra banda de l'Ebre, és el centre de gravetat d'Espanya, perquè és un volcà d'impetuoses lavas que són les idees dels seus fills que cauen com torrentades cap a les demés regions d'Ibèria.

En mig de la monotonia i de la grisor d'Espanya, és Catalunya el centre dinàmic que vivra i fa extremir a les velles regions i pobles adormits en la sòn ancestral de la ignorància i la senectut, perquè els aires de llibertat dels demés pobles de la terra i les idees de redempció humana que solquen pel món fan encendre en foguera gegantina el seu cor ple d'amor pel proïsme.

Malgrat l'estretor dels seus confins, ha estat i és avui encara Catalunya el punt neuràlgic de la política espanyola, de la vella política centralista i autoritària dels homes de Madrid, que amb les llurs reivindicacions i esclats de protesta els fa extremir el mateix que angelets francmaçons.

I és també com l'àngel exterminador que redreçant-se, imponent, planta cara als vells poders de vilisme i opressió reclamant-los i exigint-los amb lleis, concessions, amb estatuts, o amb lluites, la seva llibertat i la de les demés regions d'Ibèria.

SALVADOR MAJO

NOTES

Ha mort l'esposa del nostre company Josep III, al qual enviem el nostre condol.

La filla del nostre company Magí Montserrat, que dies passats arribà a un estat greu de salut, avui es troba bastant millorada, pel que ens felicitem en gran manera.

Felicitem al nostre consoci Pere Artigas per la seva activitat donant conferències per la creació d'una cooperativa elèctrica en nostra vila.

Fa pocs dies tinguèrem el gust de saludar en nostre Casal, al nostre consoci l'escultor Joan Rebull.

Organitzat pel Comitè polític del nostre Centre, tindrà lloc molt aviat una conferència a càrrec de l' eminent jurista, D. Francesc Maspons i Anglesell. Oportunament anunciarem dia i lloc on celebrarem aquest important acte.

Rosalia Bové

Cordonets i brodat a màquina.

Preus veritablement econòmics.

Carrer Col·legi, 36, 2.ª · 1.^a

Imp. Econòmica : Vilanova i Geltrú